

A Magyar Művészeti Akadémia Építőművészeti Tagozata **"ZEBEGÉNY, KÉPZŐMŰVÉSZETI ALKOTÓHÁZ 2015"** megnevezéssel hirdetett nyílt, építészeti tematikájú pályázatot.

A pályázat célja volt felvázolni egy olyan épületegyüttest, mely méltó lehet a karakteres településképbe történő elhelyezésre, és alkalmas képzőművészeti alkotóház céljaira, valamint egyéb témájú rendezvények, kisebb konferenciák befogadására, vagy akár csak szállás céljára.

A felhívásra 20 pályamű érkezett. A Bírálóbizottság többszöri áttekintés, majd vita és elemzés után egyhangú szavazással döntött: a díjazásra rendelkezésre álló teljes összeg (bruttó 5.000.000.- Ft) felhasználását javasolta az alábbiak szerint:

2 db. I. díj bruttó 1.000.000.- Ft díjazással

2 db. II. díj bruttó 750.000.- Ft díjazással

3 db. elismerés bruttó 500.000.- Ft díjazással

A Bírálóbizottság III. díjat nem adott ki.

A döntést követően a díjazásra és elismerésre javasolt pályaművekhez tartozó borítékok felbontása következett, amelynek alapján a pályázat díjazottjai a következők:

I. díj bruttó 1.000.000.- Ft díjazással a 13. sorszámú pályamű, szerzője: Molnár Katalin

I. díj bruttó 1.000.000.- Ft díjazással a 14. sorszámú pályamű, szerzői: Köhalmy Nóra, Funk Bogdán

II. díj bruttó 750.000.- Ft díjazással az 5. sorszámú pályamű, szerzői: Radnóczi Kinga, Radev Gergő, Kis Kálmán Csaba, Mérő Máté, Tóth Péter

II. díj bruttó 750.000.- Ft díjazással a 17. sorszámú pályamű, szerzői: Bögös András, Zilahi Péter, Németh Zoltán

Elismerésben részesülnek bruttó 500.000.- Ft díjazással:

a 20. sorszámú pályamű, szerzője: Gyuró Zoltán Attila

a 11. sorszámú pályamű, szerzői: Máté Tamás, Sebestyén András

a 3. sorszámú pályamű, szerzői: Oszlányi Soma Péter, Sebestyén Sándor

Összefoglaló értékelés:

A Bírálóbizottság értékelése szerint a pályázat sikeres volt. A benyújtott mind a húsz pályamű szerzője megértette a feladatot, annak összetettségét, és különböző szellemi koncepció mentén adta meg tervi válaszát. Jó lehetőség volt a pályázat a negyven év alatti építészek számára, hogy építészeti gondolkodásmódjukat, a település történelmi magjában való építészeti formálásról alkotott nézeteiket konkrét tervjavaslatban mutathassák meg. De jó lehetőség ez a közönség, illetve a település számára is, hogy érzékeljék a lehetőségek sokféleségét, és elgondolkodjanak azon, milyen az az építészeti-kulturális irányzat, amelyet szívesen látnának az adott helyszínen.

A pályamunkák viszonylag kevesebb manuális munkával, könnyen átlátható formában (2 db tábló és egyszerű makett), de sok gondolkodást igénylő és a gondolatok előadásának teret adó módon jelennek meg. A tervezési feladat témája egyszerre szellemi síkon és konkrétan is értelmezhető, így a tervezett épületek nagy része megvalósítható a tervezési területen.

A tervezési program helyszíne Zebevény történelmi településmagjának a patak két oldalán elhelyezkedő beépítetlen területe, mely a Malom-patak két oldalán futó utcák közötti, és a Főtértől az ún. hétlyukú hídig tartó tömbben található. Az átmenő telekegyüttes a keleti oldalon a Szőnyi utcáról, a nyugati oldalon az Árpád utcáról nyílik. A meghirdetett funkció a zebevényi művészeti oktatás hagyományára alapozva, egész évben működtethető Képzőművészeti Alkotóház volt, mely elsősorban a néhány napostól több hét hosszúságig tartó művészeti kurzusok, de akár a több hónapos alkotóházi funkció, vagy változó rendezvények, illetve szállás helyszínét biztosíthatja.

A pályázat építészeti kérdése is megfogalmazódott: vajon a hagyományos települések belső magjában milyen építészeti magatartás, milyen viselkedés az, amely össze tudja kötni a múlt és a jövő világot, és egyáltalán szükség van-e az illeszkedésre, a hely szellemének megérzésére. A pályázati felhívás lehetőséget kívánt adni a fiatal építészeknek, hogy e két alapgondolat tárgyában építészeti hitvallásukat konkrét tervi és rajzi formában mutathassák meg a szakmai közönségnek és az építészet iránt érdeklődőknek, a tervpályázatokra általában jellemző konkrét megkötések nélkül.

Az értékelés szempontjai is megfogalmazódtak a kiírásban: a megadott funkcionális igények alapján a részletes tervezési program kidolgozása, ésszerű egyensúly létrehozása a szabad terek és az épülettömegek között, a két terület gyalogos összekötése a patakon át, valamint a település építészeti karakteréhez való építészeti kapcsolódás bemutatása. További igény volt, hogy az épület legyen karakteres, jellemző a befogadott funkcióra, legyen egyedi eleme a mai magyar építészetnek, ugyanakkor adjon építészeti választ a kiinduló gondolatokra, mutassa az építész személyes válaszát a település történelmi beépítésének továbbgondolására.

A beérkezett pályamunkák sokféle építészeti megfogalmazást, eltérő telepítést, és szellemi-kulturális koncepciót mutatnak. A felhívásban megfogalmazott tervezői hozzáállás mindhárom változata megjelenik a beadott tervekben: van a történelmi stílusokba teljesen betagozódó épületegyüttes, létezik a helyi hagyományokat követő és megújító építészeti gondolat, és született a nemzetközi építészeti irányzatokat naprakészen követő kompozíció is.

A legtöbb tervező figyelembe vette a településképet meghatározó karakteres elemeket, a falusias beépítést, a kisvárosias utcaszakaszokat, és az ismert középületeket, elsősorban a Kós Károly tervezte templomot. A hely szellemét, az illeszkedés gondolatát azután ki-ki eltérő felfogásban jelenítette meg a tervekben, de általában az épületek elhelyezése, léptéke követi a település jellemző beépítését, vagy az épülettömegek léptéke követi azt. Az épületek építészeti megjelenése a legtöbb esetben egységes és értékelhető karaktert mutat, az alkotóházban a tervező által elképzelt tevékenységet szellemi és funkcionális értelemben is lefedi a tervezett épület megfogalmazása.

A Bírálóbizottság azokat a pályamunkákat értékelte elsősorban, amelyek a településképi illeszkedést karakteresen, érezhetően idomulva, de egyben egyedileg megfogalmazva teljesítették, azaz a tervező megfogalmazta rajzban, hogy számára mit is jelent a történeti településképi tervezés. Fontos szempont volt az értékelésnél az építészeti formálás egyedisége, egységessége, a tervező személyes hitvallása, és egyben a helyhez való kötődés milyenségének bemutatása.

Az értékelésnél nem volt elsődleges szempont a tervjavaslatok építészeti stílusa, a bíráló próbált távolságot tartani a stiláris jellemzőktől, így historizáló jellegű, naiv művészet karakterű, vagy kortársnak kikiáltott, esetleg trendi építészeti irányzatokhoz köthető pályaművek is díjazásra kerülhettek. A lényeg, hogy a tervezői koncepció belül egységes, következetes, jól megoldott legyen a terv, amely választ ad a településbe tagozódás kérdésére, és amely a használatot, az épületben zajló életet egyedileg határozza meg, illetve az épület formálását ehhez az alapkoncepcióhoz megfelelően igazítja. Olyan tervek részesültek díjazásban vagy elismerésben, amelyek az előző elvárásokat kisebb, vagy nagyobb részben megjelenítik.

A legtöbb terv a maga módján teljesítette a fenti szempontokat, de van néhány pályamű, amely nem tudott mit kezdeni az egyik legkarakteresebb magyar tájban (a Duna-kanyarban) elhelyezkedő, s talán az egyik legszebb magyar település környezeti és építészeti adottságaival. A tervező nem tudott érzelmileg és intellektuálisan kapcsolódni hozzá, és ezért bárhol elhelyezhető, trendeket követő épületet tervezett, vagy sematikus tömegformálást, esetleg zavaros koncepciót jelenített meg a terveken. Érdeemes lenne ennek a jelenségnek az eredetét kutatni, hogy vajon egy fiatal magyar építész miért nem tud a saját gyökereihez kötődni, miért nem érdekli az a végtelenül izgalmas szellemi világ, amit leegyszerűsítve csak a hely szellemének szoktunk nevezni.

Bár a tervjavaslatok között nincs olyan, amelyet továbbgondolás nélkül megvalósításra ajánlanánk, a beérkezett pályamunkák, elsősorban a díjazott és elismerésben részesült tervek, alkalmasak arra, hogy a mai magyar építészetéről konkrét tervek kapcsán beszélgethessünk. De megfelelőek arra is, hogy a település lakói és vezetői építészeti gondolatokat kapjanak későbbi fejlesztési céljaikhoz, és hogy a tehetséges, és a pályázat során sokat dolgozó építészeket díjazzuk. Minél több hasonló, egyszerű építészeti pályázatra volna szüksége építészeti közéletünknek.

Részletes értékelés

I. helyezettek:

13-as sorszámú pályamű:

TELEPÍTÉS, ILLESZKEDÉS, KONCEPCIÓ

A terv szándéka a település kialakult értékeihez igazodni, a domborzati és településképi adottságokat értelmezni, a tervezési koncepcióban folytatni a település szövetét. Az elmúlt században divatos természetátalakító igyekezetek ellentétéként, a terv alapkonceptiója, hogy a korábbi malomárok helyreállításával újjászülessen a területre jellemző egykori vízhasználati rendszer. Így a malomárokra felfűzve kerül telepítésre a zárt térfalat képező „romantikus” kisváros. Ez és a víz kínálta tiszta energiával üzemeltethető műhelyek, gépek teszik igazán vonzóvá a javaslatot, mely sűrű-heterogén jellege miatt kritizálható is, de ez adhatja az igazi életszerűségét majdan a területnek.

A két víz között elhelyezett négy, és a patak túloldalára tervezett két hagyományos, magastetős hosszúház szerencsésen folytatja a település beépítését, de a közük elhelyezett kisebb épületekkel és tornyokkal néhol talán túl sűrűvé válik a terület. Ezzel együtt léptékében a faluhoz igazodó, de térszervezésében és funkcionális megoldásaiban egy „sűrű-intenzív” használatra alkalmas közterületet adó telepítés született. Egy forgalmas, mozgalmas kulturális-közterület vízióját mutatja a terv, egyben teret adva az elvonulásra, az elmélyült alkotói munkára is. De vonzó lehetőségeket kínál a közösség, illetve a társadalmi, gazdasági használat számára is, így önfenntartó és működőképes alkotótelep létrehozásának lehetőségét rejti magában.

ÉPÍTÉSZET, ÖSSZEGZÉS

A pályamű egy „lehetett volna” világ megteremtésére tesz javaslatot, kellő alázattal, korunk helyi elvárásainak figyelembe vételével, a nőtt település építész tervező nélküli naivitását is esetenként megjelenítve. A tablókon látható látványtervekről nem a szép házak jutnak eszünkbe, de hasznos és tartós épületek benyomását keltik. A malomárok felfedezése, újra beüzemelése és hasznosítása a település hagyományaira épített karakterteremtő tett.

A terület beépítésének néhol túlzott intenzitása hibaként is felróható, de ez lehet az alkotótelep önfenntartó működtetésének alapja is egyben, így ez a terv erényeként is értékelhető, és a településkaraktertől sem feltétlen idegen. Az építészeti jelleg ebben a tervezési fázisban is pontosan érzékeltethető lenne, de a terv kissé sematikus, szűkszavú marad a megálmodott hely atmoszférájának megmutatásában. A beépítettség intenzitása közterületi jelleget feltételez, evvel együtt is inkább egyes épületrészek elhagyását kívánja a bemutatott koncepció.

14-as sorszámú pályamű:

TELEPÍTÉS, ILLESZKEDÉS, KONCEPCIÓ

A terv nagyvonalú, hűvös eleganciával illeszkedik a település kialakult értékeihez. A visszafogottság minden mozzanatában érzékelhető. A „kortárs formanyelv” elvárásainak megfelel, de azt nem viszi túlzásba, abban is mértéktartó, akárcsak a helyhez való igazodásban. Érzékelhetően a természet tisztelete vezérli a tervezői koncepciót, így figyelmét a házak közti területekre, udvarokra fókuszálja. Igyekszik minimális beépítéssel egy önazonos szigetet létrehozni a településen belül, mely a funkció miatt is kissé elkülönülve-betagozódva folytatja a település építését, a hely megerősítését.

A Szőnyi utca felé az utcaképbe igazodó három hosszúház három különböző minőségű kert köré rendeződik, az innen fahídon keresztül megközelíthető Árpád utca felé csak a meglévő alapokra épített fedett kiállítóteret javasol. Itt a településkép hiányzó elemeinek megteremtése a tervben nem történik meg. Léptékében a faluhoz igazodó, térszervezésében és funkcionális megoldásaiban egy levegős, könnyed telepítés született, melyben a déli patakparton érkezve az eltérő funkcióintenzitású udvarok és házak sorban, átjárhatóan követik egymást, egy finom térsort képezve. A változatos udvarok sátrazási, fesztiválozási helyeket kínálnak, vagy kerti-építményeket és érzékeny zugok kialakítását, a zajos-mozgalmas eseményektől a műtermek háza mögötti legcsendesebb kertig vezetve.

ÉPÍTÉSZET, ÖSSZEGZÉS

A pályamű mértéktartó illeszkedéssel, kissé hűvös „kortársi-eleganciával” viselkedik, kellő alázattal önazonos helyet teremt, az építészeti korszellem elvárásainak figyelembe vételével. A tervet szinte belengi a mottóként értékelhető temetési menetet ábrázoló festmény hangulata. A pályamű ezt a melankolikus szépséget sugallja, de a házak egyben hasznos és tartós épületek benyomását keltik. Jól használható, érzékeny atmoszférájú helyeket hoz létre a helyi, patakparti agyagból készült impregnált földbetonból, illetve fából, melyek tartós épületeket eredményezhetnek a terveken sugallt építészeti karakter kínálta részletképzésekkel, várható műszaki megoldásokkal.

A pályamű kiemelten érzékeny választ ad az alkotóházban elképzelt tevékenységek létezési formáira. A külső-belső terek finom szövetét képezve mértéktartó és elegáns. Kifinomult atmoszférateremtés, rezignáltan merengő távolságtartás és beilleszkedés természetbe és településbe, egyszerre jellemzi a bemutatott javaslatot. A nemzetközi építészeti irányzatokat követő építészeti magatartás hitelességét a konkrét helyekre épülő házak önazonos hitelessége adhatja. Ebben az értelemben a terv – a trendekhez igazodni kívánó pályaművek közül – a legkevésbé távolodik el a helyi kulturális és pl. klimatikus szempontok figyelembe vételétől.

II. helyezettek:

5-ös sorszámú pályamű:

TELEPÍTÉS, ILLESZKEDÉS, KONCEPCIÓ

A terv közvetlen módon, hangsúlyozottan igyekszik a település kialakult értékeihez igazodni. A leírásban olvasható: „Az új épületek formaképzése Kós Károly katolikus templomának szellemi iránymutatását követik.” A hely kínálta építészeti ízelet – a folyamatos változás dinamikájának figyelembe vételével –, lépésről lépésre, ütemekben kívánja megvalósítani. Az építészeti koncepció lényegének tekinti azt a dicséretes magatartást, mely a kalákában megépíthető szerkezeteket részesíti előnyben, a hetvenes évek óta közismert alkotóház építési példákhoz hasonlóan (Velem, Gébárt stb.). Ez a progresszív szemlélet egy önellátó, közösségi kerteket és ide szervezett vásárokat is magában foglaló önszervező, tevékeny közösséget is feltételez. Napjainkra ismét fontossá vált ez az aktuálisan örök téma.

A pályamű a tervezői szándék szerint „HAT NAP” alatt építené fel az alkotótelep épületeit, mely gondolatot az alkotás eseménysorára felfűzött telepítési, térszervezési, funkcionális feladatok megoldásának leírása is magában foglal. Korrekt, érzékeny mozdulatokkal teremt meg a hely atmoszféráját, minden lehetséges tevékenységhez létezési formákat rendelve, folyamatos és árnyalt átmeneteket képezve.

ÉPÍTÉSZET, ÖSSZEGZÉS

A pályamű a Kós Károlyhoz, és a zebegényi templomhoz köthető formaképzést alázattal, következetesen vállalva szándékozik önálló-önellátó kulturális csomópontot megteremteni. Az egyénieskedés helyett a közösségi szellemiséget részesít előnyben, és a „lehetett volna” világ megteremtésére tesz javaslatot. Bátor lemondás ez a trendek diktálta „kortárs” formanyelvről egy magasabb, időtlen-örök értékrend felvállalásával, korunk mulékony elvárásainak mellőzésével. A terveken bemutatott formálás adta házak, épületegyüttesek megnyugtatóan harmonikusak és szépek. Ezt a szépséget a hasznos helyek, a tartósságot sugalló, kipróbált építészeti nyelvezet, illetve magatartás egyaránt hitelesíti, melyet a dicséretesen igényes, szépen megrajzolt tablók még erősítenek. A javasolt helyek és házak minősége, illetve a létrehozás, fenntartás ütemezett, önépítő és közösségformáló karaktere is igazolja a tervet.

A telepítés erőteljesebb lehetőségeket is kínálna a területen kialakítható helyek terekké való szétválasztására. A telep közepére került két kisebb ház elmozdításával a koncepció differenciáltabb udvarok megszületését is magában rejti, a terven jelzett egyenletes intenzitású hangulat helyett. A makett a lézertechnika perfekciója révén az építészeti szándékot túlcukrozva mutatja meg, így szerencsétlenül felerősítve a legvitathatóbb pontját a pályaműnek. Hiányoljuk továbbá a HETEDIK NAPOT!

17-es sorszámú pályamű:

TELEPÍTÉS, ILLESZKEDÉS, KONCEPCIÓ

A szerzők építészeti alapkoncepcióként kijelentik, hogy: „Meglátásunk szerint a múltat és a jövőt egyszerűen a jelen köti össze, nem pedig valamiféle építészeti habitus.” Ezért szerintük olyan építészeti magatartásra van szükség, „...amely nyitottságával tiszteletben tartja korunk dinamikusán változó igényeit, ugyanakkor a lehető legjobban szolgálja a mindenkori közösséget és annak építését.”

A feladatukat egy méhkaptár működési elvéhez hasonlítják, és egy olyan keretrendszert igyekeznek létrehozni, melynek keretei változtathatóak és a használók rétegeket hagyhatnak rajta. A telepítés, térszervezés, funkcionális elrendezés ennek a „nyitva hagyott építészet”-nek a szellemében térközök létrehozására törekedett, lehetőséget adva a „művészet-akarásnak”, a közösségnek meghagyva azt, hogy a későbbiekben is alakíthassák a telepet, irányíthassák az ily módon is nyitva hagyott folyamatokat. Az épületek keretszerkezetei is ezt a szándékot igyekeznek követni.

A nyeregtetős épületek telepítése és részben a tömege is követi a települési karaktert, a két nagyobbán túlzóan kiemelkedő méretre és jelentős hosszúságúra felnagyítva. A kisebb házaknál és a közöttük lévő izgalmas udvar-fűzérnél harmonikus arányokat és köztes tereket hoz létre a terv, biztosítva az egységek közötti átlátásokat, de az elkülönülést, a szeparáltságot is.

ÉPÍTÉSZET, ÖSSZEGZÉS

A pályaműből kitűnik a nyitottságra és a közösségek fontosságára való figyelem. Ez az alázat vállalja azt is, hogy átenged tervezési feladatokat az utánunk jövőknek, és kalákában építve fel az alkotóházat, egyben személyiség-, és közösségépítést is végez. A leírás szerint a hagyományos anyagok, szerkezetek és szerkesztési elvek, vagyis a kézművesnek mondható építés kortárs megfogalmazására törekedtek, a természetben fellelhető anyagok, technológiák felhasználásával. A pályamű érzékeny és ízléses, fogékony a természetre, az ökológiai szempontokra. A térközök árnyaltsága, a nyitva hagyott, folytatható, a mű folytonos gondoskodást igénylő törekenysége szelíd együttérzést sugall. Érezhető a tervből az alázatos, természetszerető, hagyománytisztelő magatartás, mely bátor és karakteres választ ad a feltett kérdésekre. A terv értékelését segítik az ízléses, igényes, szépen előadott tablók és az egyszerű, de látványos makett is.

A két nagyobb épülettömeg a településképből túlméretezett, a telepítésük kissé sematikus. A tablókön látható természetes anyagok és jól kipróbált hagyományos szerkezeti megoldások szép és hasznos házak lehetőségét juttatják eszünkbe, de jelen esetben a „kortárs” formanyelv olyan mértékben mond ellent a tartóssági követelményeknek, hogy ez kikezdi az építészeti magatartás hitelességet. A természetes anyagok és az azokhoz kialakult építési technikák építészeti szerkesztési elveket is megkívánnának (pl. csapadék és nap elleni védelem nagy kiállítású ereszekkel). A terv építészeti részletei csak „romantikájukban” jelennek meg, a valóság pragmatikus igényeit nem veszik figyelembe. A tartósság, a karbantartás és fenntartás könnyörtelensége a jó ízű pályaműből kimaradt.

Elismerésben részesült pályaművek:

3-as sorszámú pályamű:

TELEPÍTÉS, ILLESZKEDÉS, KONCEPCIÓ

A pályamű a „közösséget kiszolgáló komplexum” megtervezését tűzte ki céljául, a leírás, a tervek szintjén nem tér ki a településsel való viszonyára. Az alkotóház telepítését, illetve a beépítés koncepcióját két adottság figyelembe vételével határozza meg: a telket két részre osztó Malom-patak, másrészt a kialakítani szándékozott gyalogostengely helyzete. A szállásépület, a közösségi ház és a műteremház a patakra, illetve a rá merőleges gyalogostengelyre szerkesztve oldja meg a funkcionális igényeket, szervezi a tereket nagyvonalú telepítéssel, elfogadható léptékben.

ÉPÍTÉSZET, ÖSSZEGZÉS

Anélkül, hogy túlreagálná a falu kulturális értékeit, a pályamű kissé merev nagyvonalúsága szimpatikus. A három tömeg telepítésével, a Szőnyi utcáról induló szabadtéri színpad összekötéssel, még ha sajátosan is, de beilleszkedik a településképbé. A kert a terv három nagyobb, jól használható egységként kezeli. Az elmélyülést, illetve a hegy látványának szemlélését egyaránt segítő patakparti ücsörgők kedves, empatikus gesztusként értékelhetőek.

A terv mélyebben nem foglalkozik a településhez illeszkedéssel, építészeti karakterében csak nagy gesztusokban reagál az építészeti előzményekre, a kialakult környezetre. A tömegek formálása kissé megmerevedik, a terv nyelvezete igazodni kíván az építészeti trendek formanyelvi elvárásaihoz. A makett sugallta nagyvonalúság a tablókon látható látványterveken nem érhető tetten, a megjelenő anyagok és építészeti részletek a sematikussá merevedést tovább erősítik.

11-es sorszámú pályamű:

TELEPÍTÉS, ILLESZKEDÉS, KONCEPCIÓ

A pályamű érzékenyen közelíti meg a tervezési helyszínt. A bevezető leírás és magában a tervben tett javaslat is finoman végigpásztázza az idők során ilyenné kialakult helyszínt. Érezhető hogy a természeti, domborzati és építészeti, településképi adottságok tanulságai mentén keresi az alkotó a tervezési koncepció vezérfonalát.

A természeti adottságok és az épített környezet együttesének hatására egy „tömegképzési logika” eredményezi a terv tetőplasztikában sűrűsödő építészeti koncepcióját. Léptékében a faluhoz igazodó, térszervezésében és funkcionális megoldásaiban adekvát helyeket, hasznos megoldásokat javasol a szépen, érzékenyen végigvezetett terv. A szállásépület tömege a többi épületnél lényegesen nagyobb, a jelzett koncepciót érezhetően nem követi.

ÉPÍTÉSZET, ÖSSZEGZÉS

A terv egy saját világot teremt a településen belül. Ez azt is jelenti, hogy a jó érzéssel, de öntörvényűen formált, minden tömeget egyedien kezelő alkotótelep bárhol beilleszkezhessen környezetébe, s e kis faluban értékes zárványként lehet, hogy idegen marad. Az épületek szépen, kissé divatosan formáltak. Az igényesen szerkesztett tablók érzékeny grafikái, látványtervei sajátos atmoszférát árasztanak. A térszervezés, a helyek karakterének változatos gazdagsága egyenlőtlenségeket is magában foglal, de hasznosságuk vitathatatlan. Az épületek anyaghasználata, részletképzése, építészeti nyelvezete végiggondolt, következetes, így tartós épületeket eredményez.

A pályamű érzékenyen, az absztrakciós technika érényeiben rejlő varázslatossággal közelíti meg a tervezési helyszínt, így koherens víziót eredményez az alkotás. Analógiásan! Ez az átszellemítés egy öntörvényű művet eredményezett, melynek „idevalósága” kérdéses, funkciójában egyenlőtlen gesztusai, trendkövetése nem hallgatható el, de az önazonosságát megteremtő koherenciája empátiáról és erőteljes alkotóerőről tanúskodik.

Az önként vállalt elkülönülve beolvadás az érzékeny közelítés ellenére nem egészen megnyugtató. A kis faluban idegen maradhat a kissé modoros, önmaga világában és értékeiben eléldégélő telep. Ezt a tetőidomok egyedi formái, a településen nem jellemző fémlemezfedésű tetők, illetve a szállásépület túlméretezett tömege is fokozzák.

20-as sorszámú pályamű:

TELEPÍTÉS, ILLESZKEDÉS, KONCEPCIÓ

A pályamű a szerzői leírás szerint „...a tető karakteres megformálására” törekedett, melyhez a kiindulópontot „Zebegény nyeregtetős sváb házai, illetve Kós Károly és Jánszky Béla által tervezett katolikus templom tetőformája adta.” A szavak szintjén megfogalmazott illeszkedés igénye dicséretes, mely a tervben a tetőformán egyfajta idézetként jelenik meg, a „kortárs” építészetben jól ismert módon.

A tervező a telepítést nem aprózta el, az egyetlen tömbként megfogalmazott alkotóház teljesen öntörvényű módon reagál a település sváb parasztházainak szövetére. Az elkülönülve beolvadást, az „elvegyültem és kiváltam” gondolatot a teljes természetesség erejével jeleníti meg ez a terv. A lépték, a terek szervezése, a hétköznapi értelemben vett funkcionális megoldás a formálás erejéhez képest háttérbe szorul.

ÉPÍTÉSZET, ÖSSZEGZÉS

A pályamű egy öntörvényű, de erőteljes gesztussal megformált épületet hoz létre, mely a külsőben egységes karakterű, formálású és anyaghasználatú, s a kortársnak mondott építészet egyértelmű nyelve jellemzi. Az egy tömbben történő megfogalmazás a homlokzatokat és a tetőformát a mai trendekhez igazítva nagyvonalúan és koherensen kezeli. A szoborszerű koncepció a funkcionalitást, a kert alakítását, a településkép elaprózottságát, kedvességét alárendeli az „ikonikus” középület karakter gesztusának. A tablókön látható meghatározó látványtervekről nem a szép házak jutnak eszünkbe, hanem karakán, erőteljes, tartós középület benyomását kelti a monumentális tömeg.

A maketten is láthatóan a koncepció csak önmagára koncentrál, a környezet nem érzékelhető. A leírásban említett igazodási szándékhoz képest a nagyvonalúan formált épület méreténél fogva idegen a településképben. A belső látvány a lépcsővel inkább világvárosi csarnokok atmoszféráját nyújtja, mint Maróti Géza, vagy Szőnyi István és kortársaik érzékeny világát idézi.